

**UAB „INVESTICIJŲ IR VERSLO GARANTIJOS“
Rizikų valdymo ir atitikties departamentas**

**Darbuotojų bei klientų apklausų dėl korupcijos apraiškų tikimybės INVEGOJE 2021 m. rezultatų
įvertinimo pažyma**

2022-01-11 Nr. 38

UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (toliau – INVEGA) 2021 m. darbuotojų ir klientų apklausų dėl korupcijos apraiškų tikimybės INVEGOJE rezultatų vertinimas (toliau – vertinimas) atliktas įgyvendinant 2019 m. gruodžio 31 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. B–155 patvirtinto Korupcijos prevencijos INVEGOJE programos ir priemonių plano 2018–2021 metams 1 uždavinio – Atskleisti ir pašalinti priežastis, sudarančias sąlygas galimai neskaidriai INVEGOS darbuotojų veiklai, numatytas priemones: 1.2. – Klientų ir suinteresuotų šalių apklausos dėl galimų korupcijos apraiškų INVEGOJE atlikimas; 1.3. – INVEGOS darbuotojų apklausos dėl galimų korupcijos apraiškų INVEGOJE atlikimas.

Klientų apklausa dėl korupcijos apraiškų tikimybės INVEGOJE 2021 m. (toliau – išorinė apklausa) buvo atlikta 2021 m. rugsėjo 23 d. – spalio 8 dienomis, (anketos pavyzdys pridedamas). Apklausoje dalyvavo 1049 respondentai. Apklausa klientams buvo pateikta elektroniniu paštu pagal turimą klientų kontaktų bazę Navision programoje.

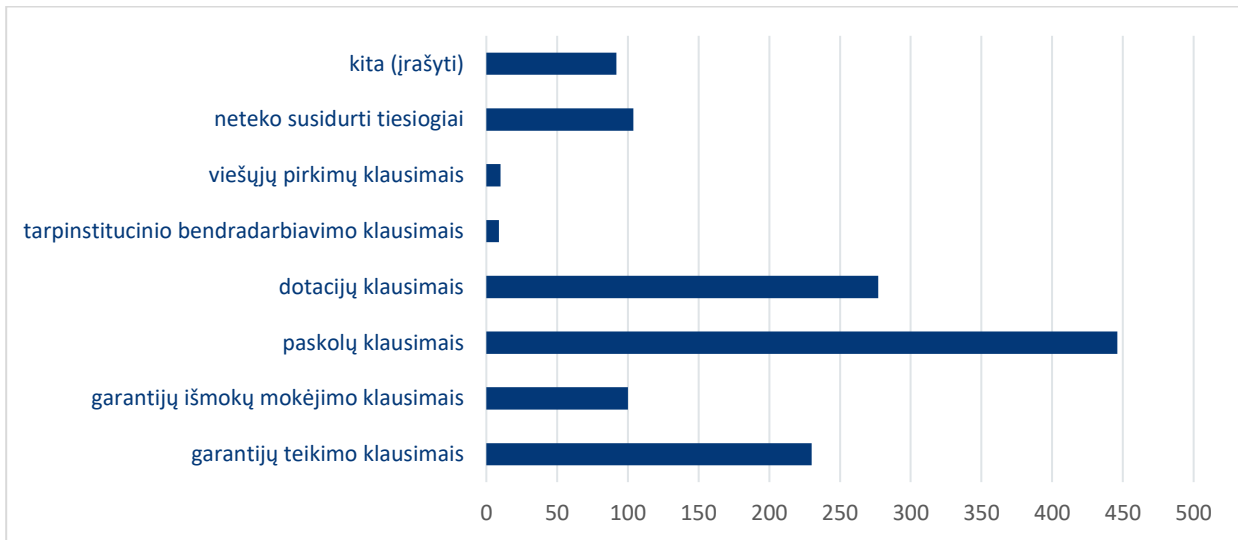
Darbuotojų apklausa dėl korupcijos apraiškų tikimybės INVEGOJE 2021 m. (toliau – vidinė apklausa) buvo atlikta 2021 m. lapkričio 21–26 dienomis (anketos pavyzdys pridedamas). Iš 96¹ darbuotojų apklausoje dalyvavo 66 respondentai.

¹ 2021 m. lapkričio 26 d. duomenys, neįskaičiuoti darbuotojai esantys vaiko priežiūros atostogose.

IŠORINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

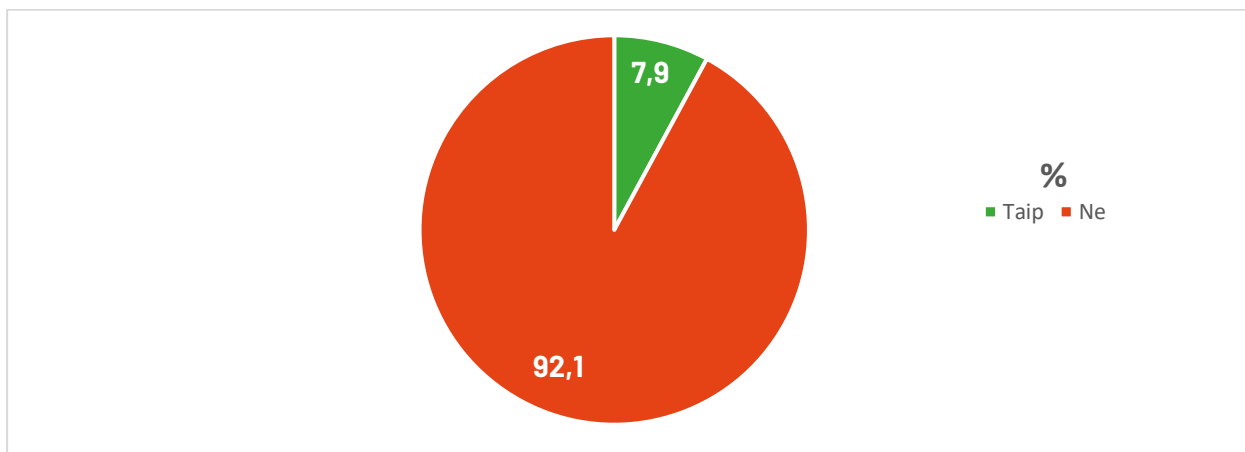
1. Su INVEGA susidūriau.

Daugiausiai iš apklaustųjų su INVEGA susidūrė paskolų (446 respondentai), dotacijų (277 respondentai) ir garantijų (230 respondentų), teikimo klausimais. Tuo tarpu 9,9 proc. respondentų, (2020 m. – 6,7 proc.), nurodė, kad tiesiogiai su INVEGA nesusidūrė.

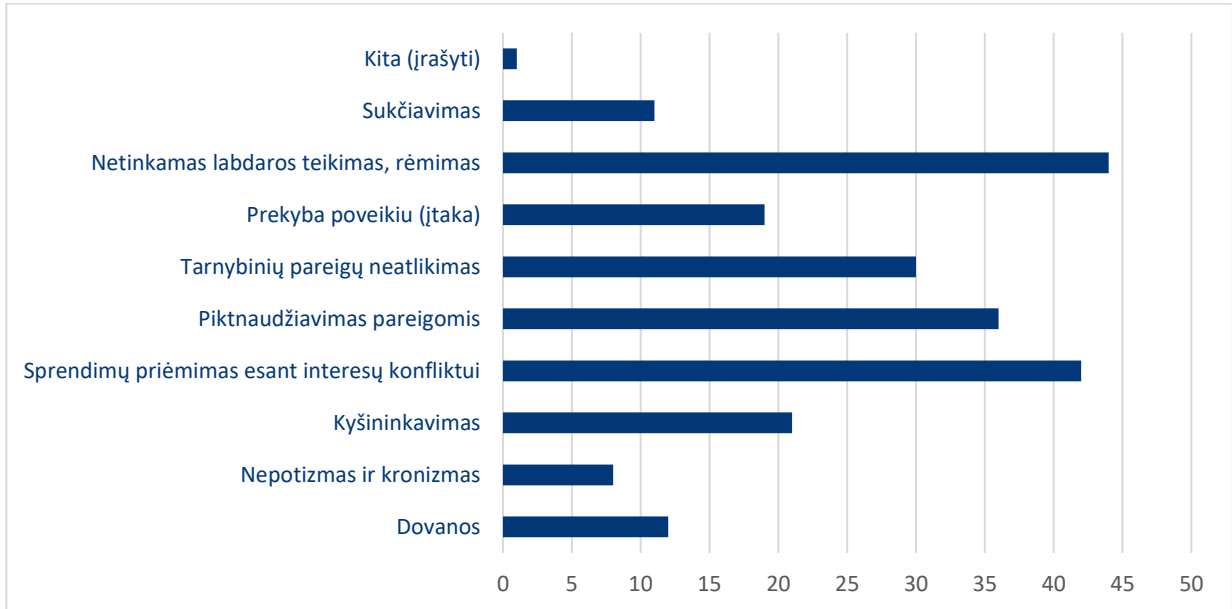
2. Ar, jūsų manymu, INVEGOJE yra tikėtina reali korupcijos pasireiškimo tikimybė?

2021 metais 92,1 proc. (2020 metais - 88,1 proc.) atsakiusių mano, jog INVEGOJE nėra tikėtina reali korupcijos pasireiškimo tikimybė ir 7,9 proc., (2020 m. - 11,9 proc.), mano, kad tokia tikimybė yra.

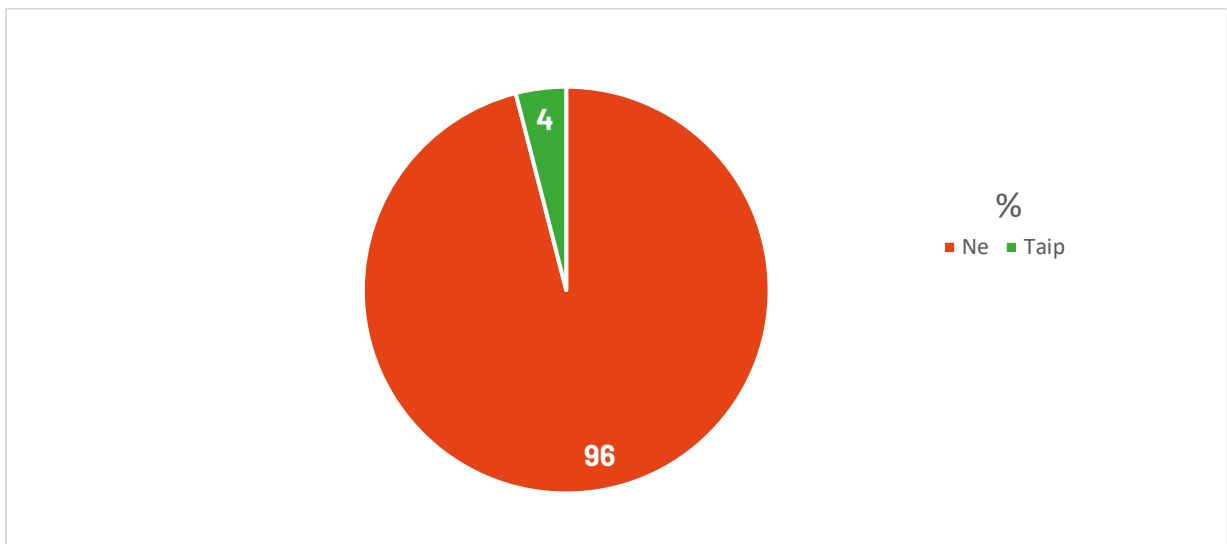
2.1. Pažymėkite korupcijos apraišką (-as), kuri (-ios), jūsų manymu, turi didžiausią tikimybę pasireikšti INVEGOJE (dovanos; nepotizmas ir kronizmas; kyšininkavimas; sprendimų priėmimas esant interesų konfliktui; piktnaudžiavimas pareigomis; tarnybinių pareigų neatlikimas; prekyba poveikiu (įtaka); netinkamas labdaros teikimas, rėmimas; sukčiavimas; kita (įrašyti).

Respondentų nuomone korupcijos apraiškos, kurios turi didžiausią tikimybę pasireikšti INVEGOJE yra netinkamas labdaros teikimas, rėmimas, sprendimų priėmimas esant interesų konfliktui ir piktnaudžiavimas pareigomis.

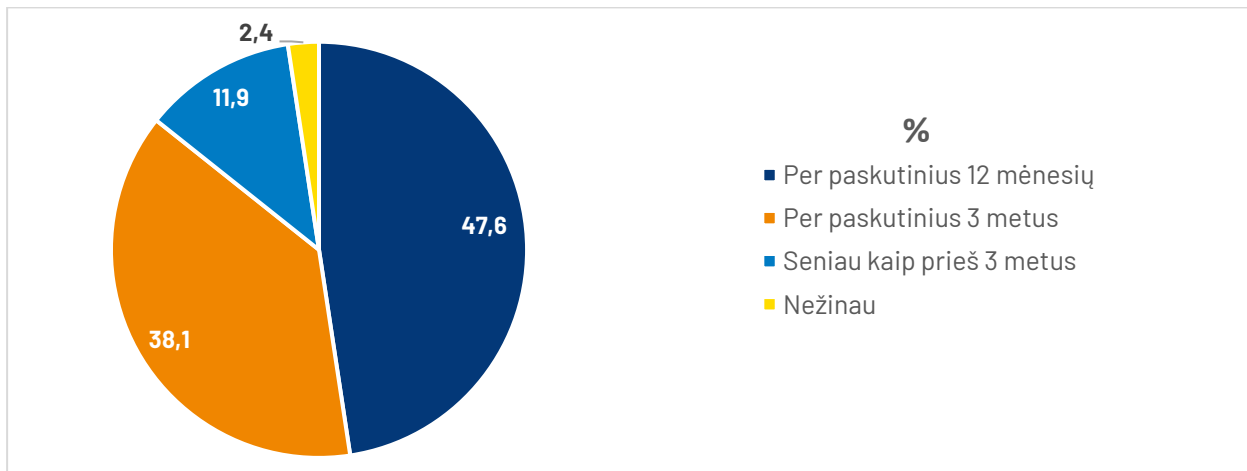

3. Ar jums teko girdėti iš aplinkos apie galimas korupcijos apraiškas INVEGOJE?

96 proc. (2020 m. – 94,2 proc.) respondentų neteko girdėti iš aplinkos apie galimas korupcijos apraiškas INVEGOJE, o 4 proc. (42 respondentams), (2020 m. - 5,8 proc. (20 respondentų) – teko.

3.1. 20 respondentų, girdėję apie korupcijos apraiškas INVEGOJE nurodė, jog tai vyko per paskutinius 12 mėnesių, 16 respondentų nurodė, kad tai vyko per paskutinius 3 metus.

3.2. Kai kurie respondentai laisvame tekste nurodė, jog:

- „<...> viešieji pirkimai korumpuoti. Čia klasika. Bet pvz. dabar noriu gauti paskolą su INVEGOS garantija ir VISOS unijos atkalbinėja, tarsi ten tik su kyšiu galima kažką gauti. Verslumo skatinimo programos tame pačiame lygyje kaip 2014 m. Čia apsileidimas ar be kyšio negausi paskolos? <...>“.

Iš pateikto respondento atsakymo galima spręsti, kad kredito unijų darbuotojams nepakanka žinių apie Verslumo skatinimo paskolų ir individualių garantijų teikimo sąlygas ir reikalavimus bei jų vykdymą.

- Vienas iš respondentų apklausos anketoje pateikė informaciją apie per paskutinius 3 metus vykusią situaciją, kai kelis mėnesius buvo akivaizdžiai vilkinamas sprendimas išmokėti priklausančią kompensaciją, nors visi dokumentai ne kartą buvo pateikiami iš naujo ir teisingi, patvirtinti nuomotojo. Dar vieno kliento teigimu, „<...> vertinant mūsų prašomą paskolą, visiškai nebuvo įvertintos aplinkybės. Kreipiantis į aptarnaujantį INVEGOS asmenį su klausimu, dėl kokios priežasties buvo suteikta ne tokios rūšies paskola, kokios buvo prašoma, (nors pildant dokumentus visą laiką buvo konsultuojamasi su INVEGOS atsakingu asmeniu aptariant konkrečią mūsų situaciją), atsakymo sulaukėme, kad „...taip gavosi...“. Klausėme, gal reikia papildomų dokumentų pagrindžiančių mūsų prašymą - daugiau jokių atsakymų nebesulaukėme <...>“.

Įvertinus šių respondentų anketose nurodytą informaciją manytina, kad situacijos negali būti vertinamos kaip korupcijos apraiškos, o galimai išreikštas nepasitenkinimas priimtu sprendimu, jo priėmimo operatyvumu ar nepakankamu priimto sprendimo išaiškinimu.

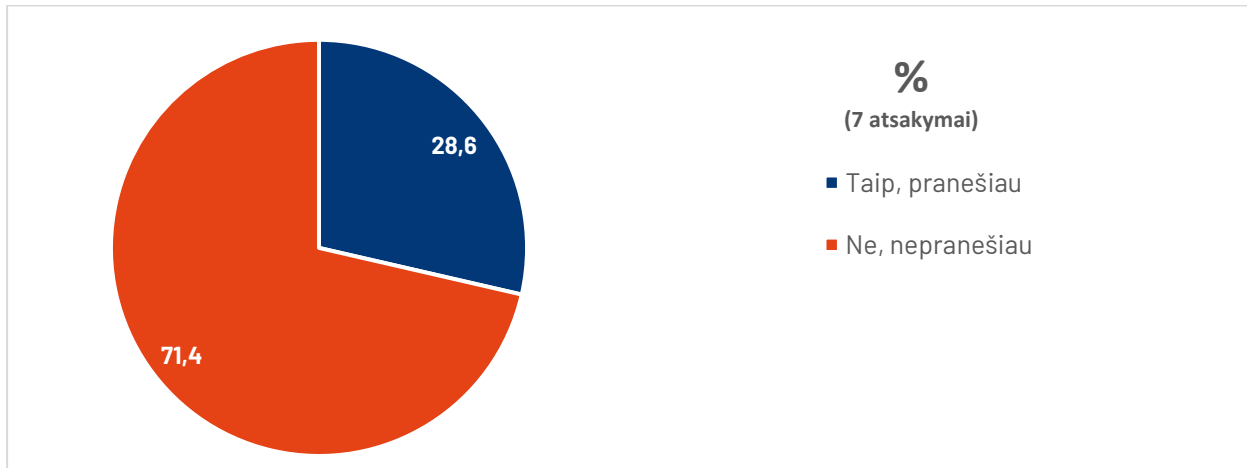
- Kitas respondentas nurodė, kad jam teko girdėti, kai buvo reikalaujama kyšio, tačiau plačiau šio teiginio nedetalizavo. Galutinai įsitikinti, ar aprašyta situacija vyko nepakanka duomenų. Tačiau ši informacija bus naudojama vertinant INVEGOS darbuotojų atsparumą korupcijai lygį bei atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą įmonės veiklos srityse.

4. Ar jums teko tiesiogiai susidurti su korupcijos apraiškomis INVEGOJE (atvirai ar užuominomis buvo prašoma kyšio, dovanų ar tam tikrų paslaugų suteikimo siekiant asmeninės naudos)?

2021 m. 99,3 proc. (2020 m. – 98,8 proc.) respondentų tiesiogiai nesusidūrė su korupcijos apraiškomis INVEGOJE, o 0,7 proc. (7 respondentai), (2020 m. – 1,2 proc. (4 respondantai)), atsakė, kad teko susidurti.

4.1. 2021 m. 100 proc. (7 respondentai), (2020 m. - 75 proc. (3 respondentai)), tiesiogiai susidūrę su korupcijos apraiškomis INVEGOJE nurodė, jog tai vyko per paskutinius 12 mėnesių.

4.2. 2 respondentai nurodė, kad apie jiems žinomą atvejį pranešė, o 5 respondentai, kad niekam nepranešė.

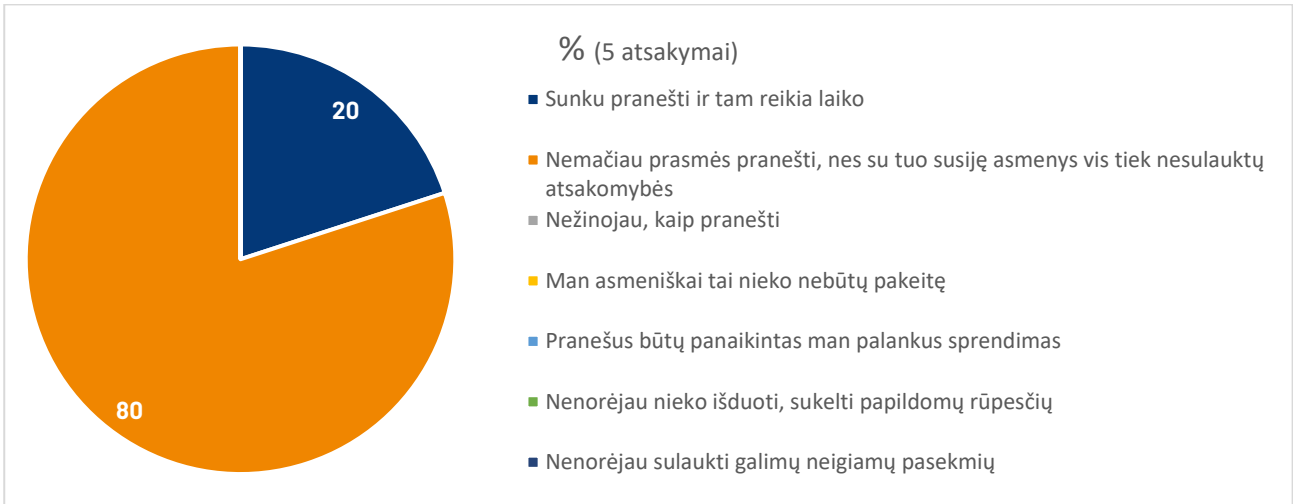
4.3. Nurodykite, kam pranešėte?

Vienas respondentas nurodė, kad pranešė Specialiųjų tyrimų tarnybai, o kitas respondentas nurodė, kad pranešė įmonei, kuri buvo suteikusi jam nuolaidą už nuomą.

4.4. Respondentas, nurodęs, kad apie korupcijos apraišką pranešė įmonei, suteikusiai jam nuolaidą už nuomą, teigė, kad „<...> įmonė suteikė man nuolaidą nuomai kad gaučiau paramą iš INVEGOS už nuomą, bet suteiktą nuolaidą atsiėmė su neteisėtomis sąskaitomis už nieką. Manau, kad taip buvo daroma su daug nuomininkų. Apie tai pranešiau INVEGAI tačiau apie tai daugiau nieko nesulaukiau <...>“.

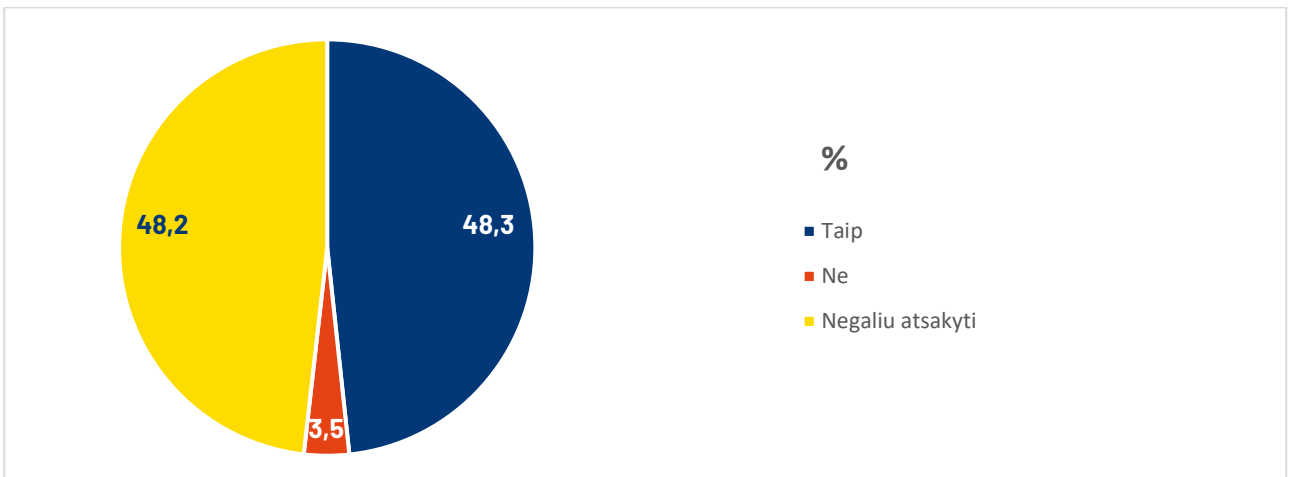
Respondento anketoje nurodyta, kad klientas su INVEGA buvo susidūręs garantijų išmokų mokėjimo klausimais ir COVID – 19 parama verslui. Be kita ko, nors respondentas nurodė, kad jam teko tiesiogiai susidurti su korupcijos apraiškomis INVEGOJE per paskutinius 12 mėnesių, jo nuomone, kyšio davimas arba dovana INVEGOS darbuotojui nepadėtų greičiau spręsti problemas, todėl jis nėra siūlęs INVEGOS darbuotojui atsilyginti už suteiktas paslaugas. Pažymėtina, kad dėl šio atvejo 2021 m. gruodžio 28 d. buvo pradėtas neatitikimo tyrimas, kuris pažymos teikimo metu nėra baigtas.

4.5. Respondentai, kurie nurodė, kad nepranešė apie korupcijos apraiškas INVEGOJE šį sprendimą daugiausiai (80 %) motyvavo tuo, kad „<...>nemačiau prasmės pranešti, nes su tuo susiję asmenys vis tiek nesulauktų atsakomybės“ ir (20 %) “sunku pranešti ir tam reikia laiko <...>“.

5. Jūsų nuomone, ar kyšio davimas arba dovana INVEGOS darbuotojui (-ams) padėtų jums greičiau spręsti problemas: pagreintų sprendimo parengimą, jo svarstymą ir priėmimą, ar galėtų turėti įtakos pačiam sprendimui?

2021 m. 48,3 proc., (2020 m. - 43,6 proc.) respondentų manė, kad kyšio davimas ar dovana INVEGOS darbuotojui nepadėtų jiems greičiau išspręsti problemų. Tačiau 3,4 proc. (2020 m. 7 proc.), teigė, jog kyšio davimas padėtų greičiau priimti sprendimą ir turėtų įtakos pačiam sprendimui. 48,2 proc. (2020 m. 49,4 proc.) atsakiusiųjų negalėjo atsakyti.

6. Ar esate siūlęs INVEGOS darbuotojui kokia nors forma atsilyginti už suteiktas paslaugas?

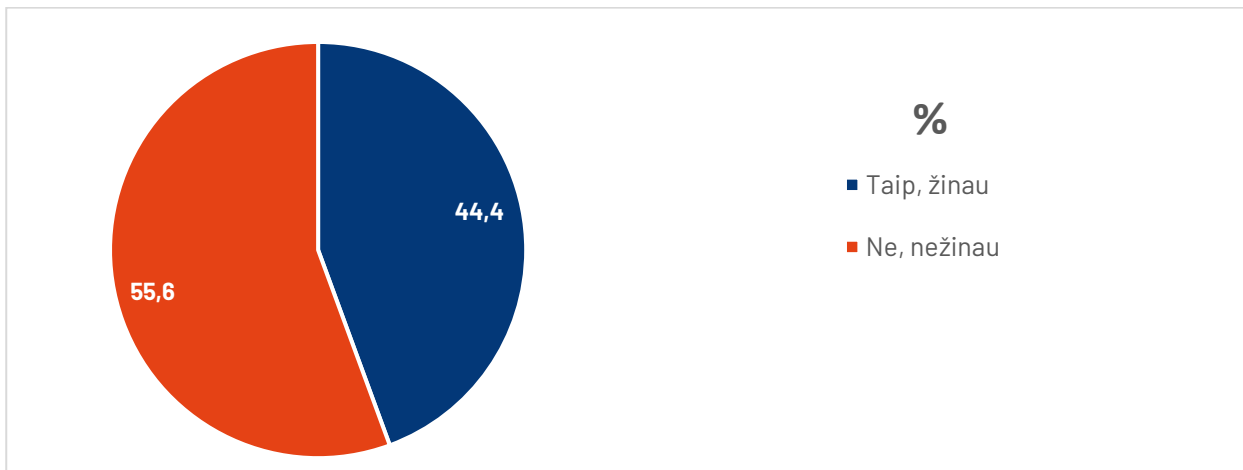
Vienas iš 1049 respondentų atsakė, kad yra siūlęs INVEGOS darbuotojui atsilyginti už suteiktas paslaugas.

6.1. Respondento teigimu, jis siūlė INVEGOS darbuotojui atsilyginti pinigais, darbuotojas pinigus priėmė ir ši situacija vyko per paskutinius 12 mėnesių.

Tačiau galutinai įsitikinti, ar aprašyta situacija vyko, nepakanka duomenų, nes respondento anketoje pateikti teiginiai prieštarauja vienas kitam ir kelia abejonių įvykių tikrumu. Pavyzdžiui, nors anketoje yra nurodyta, kad respondentas su INVEGA susidūrė garantijų teikimo, garantijų išmokų mokėjimo, paskolų ir viešųjų pirkimų klausimais, pažymėtina, kad garantijas INVEGA teikia ne asmenims, o finansų įstaigoms. Be kita ko, nors respondentas, atsakydamas į anketos 7 kl. nurodė, kad nežino, kur reikia kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį, o pildydamas 8 kl. nurodė, jog apie jam žinomą korupcijos atvejį praneštų per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu, respondentas nepasinaudojo galimybe, atsakydamas į kitus anketos klausimus, detaliau aprašyti vykusią situaciją, taip pat – pranešti apie atvejį anoniminiu kanalu, nors aktyvi nuoroda į svetainę (anoniminį pranešimų kanalą) buvo pateikta pildomoje anketoje, taip pat buvo nurodytas ir telefono numeris, kuriuo galima pranešti apie žinomą korupcijos atvejį. Kadangi respondento atsakymai nesuteikia jokios objektyvios ar tolimesnei situacijos analizei reikalingos informacijos, papildomas tyrimas neatliekamas.

7. Ar žinote, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį?

55,6 proc. (2020 m. – 59,9 proc.) atsakiusiųjų nežino, kur kreiptis norint pranešti apie korupciją INVEGOJE.

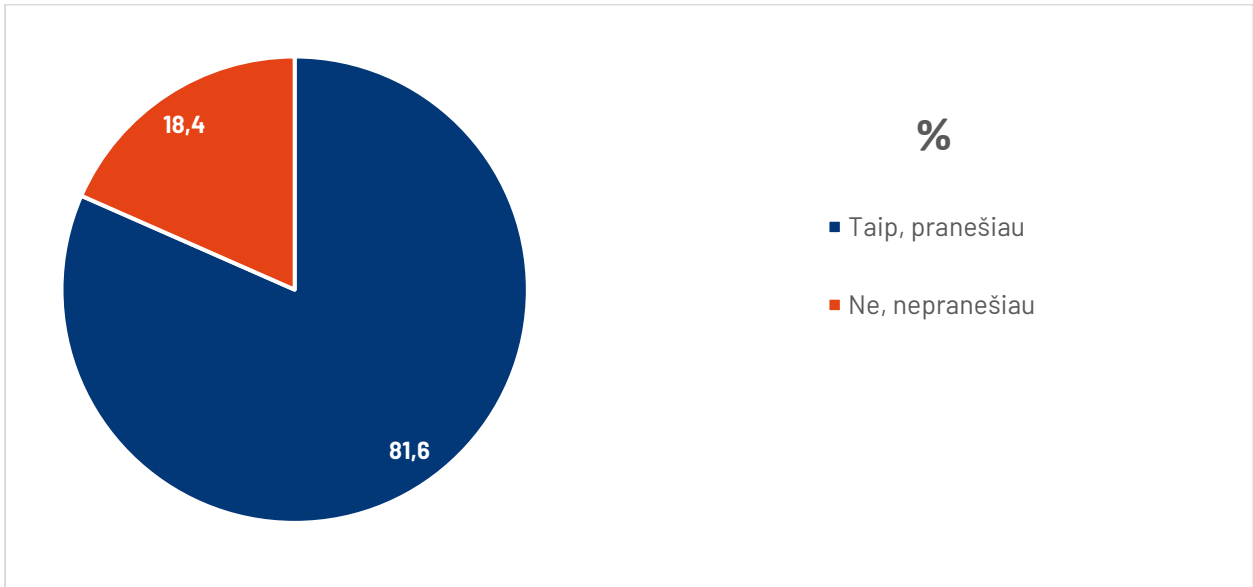

7.1. Nurodykite, kam pranešumėte:

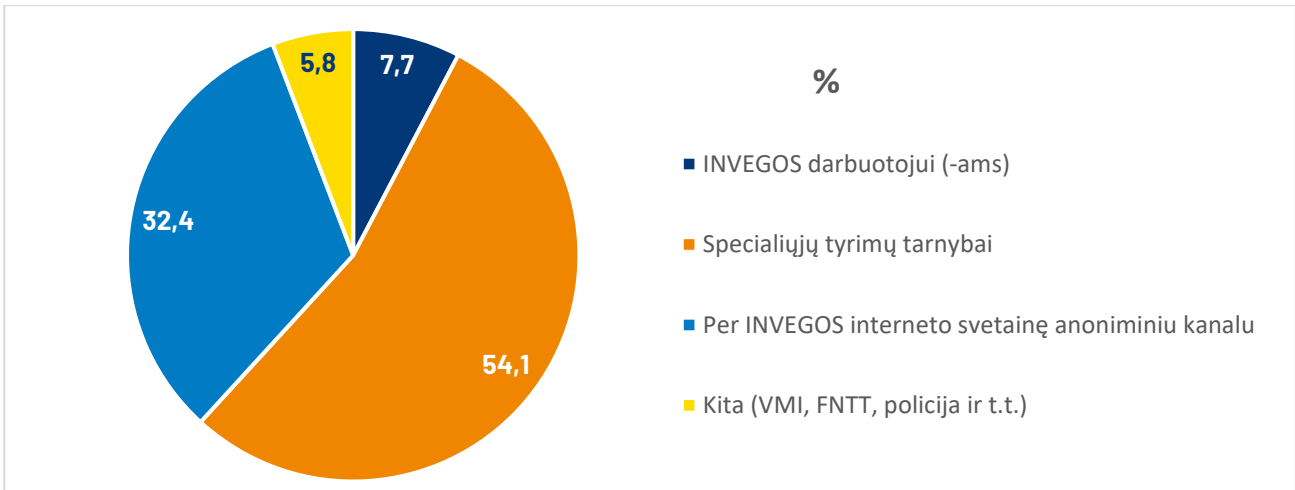
Iš 466 atsakiusiųjų, 200 respondentų nurodė, kad apie korupcijos atvejį praneštų Specialiųjų tyrimų tarnybai (STT), 82 respondentai praneštų Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai (FNTT) ir 56 atsakiusieji praneštų policijai.

8. Ar jūs asmeniškai pranešumėte apie jums žinomą korupcijos atvejį?

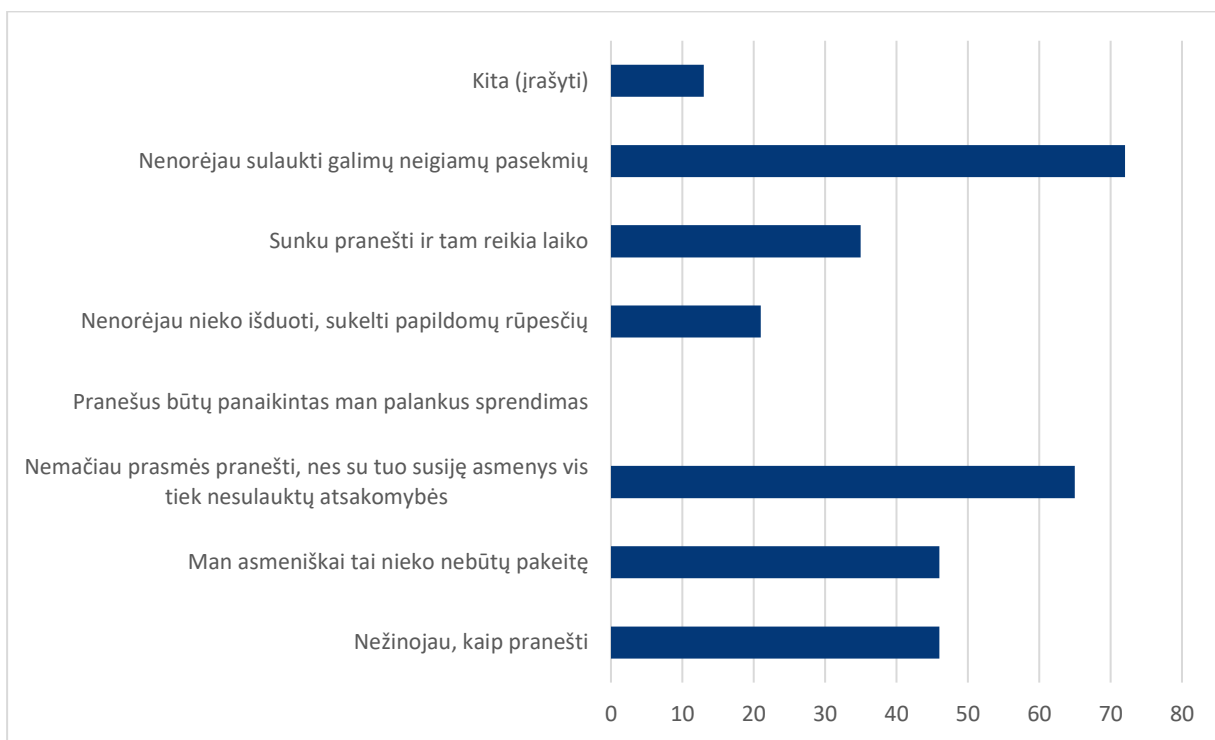
81,6 proc. (2020 m. – 81,4 proc.) respondentų atsakė, kad asmeniškai praneštų apie žinomą korupcijos atvejį, o 18,6 proc. atsakė neigiamai.

8.1. Daugiausiai respondentų nurodė, kad apie jiems žinomą korupcijos atvejį asmeniškai praneštų STT ir per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu.

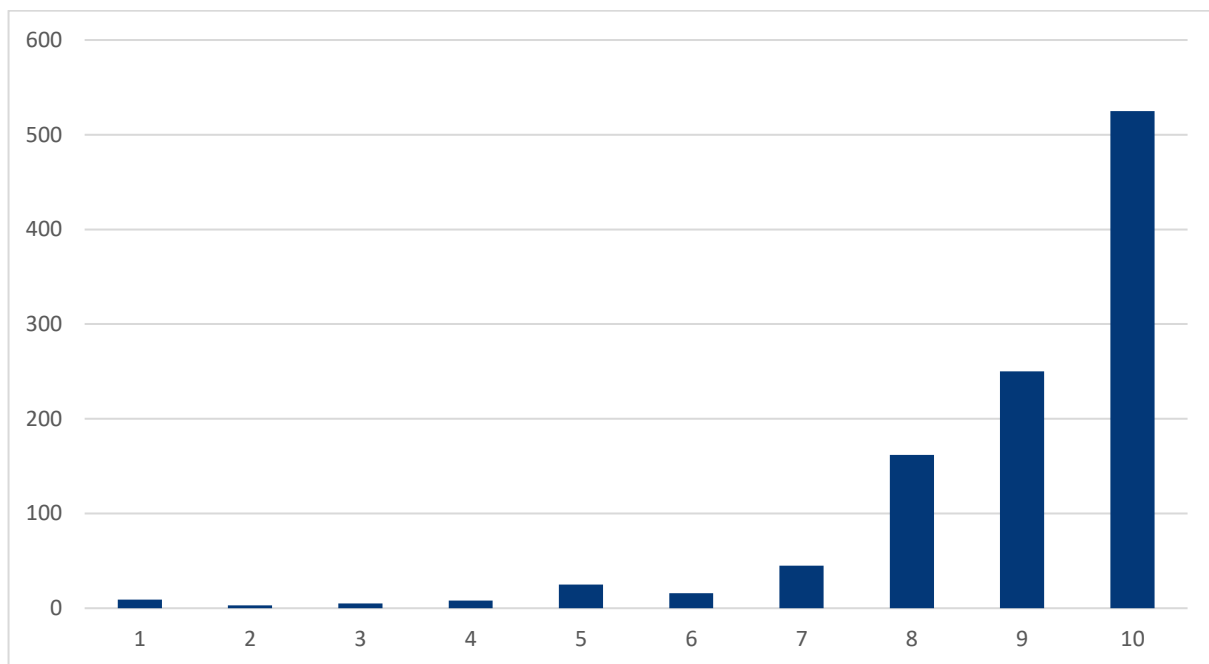

8.2. Pagrindinės nepranešimo priežastys respondentų nurodytuose atsakymuose buvo nenoras sulaukti galimų neigiamų pasekmių, nematymas prasmės pranešti, nes su tuo susiję asmenys vis tiek nesulauktų atsakomybės, nuomonė, kad jiems asmeniškai tai nieko nebepakeistų, taip pat nežinojimas kaip tinkamai pranešti.

9. Jūsų manymu ar INVEGOS veikla yra skaidri? Įvertinkite skalėje nuo 1 iki 10, kur 1 reiškia yra visiškai neskaidri, 10 – labai skaidri.

50 proc. (525 respondentai), nurodė, kad INVEGOS veikla yra labai skaidri, tačiau 0,9 proc. (9 respondentai), mano, kad INVEGOS veikla yra visiškai neskaidri.

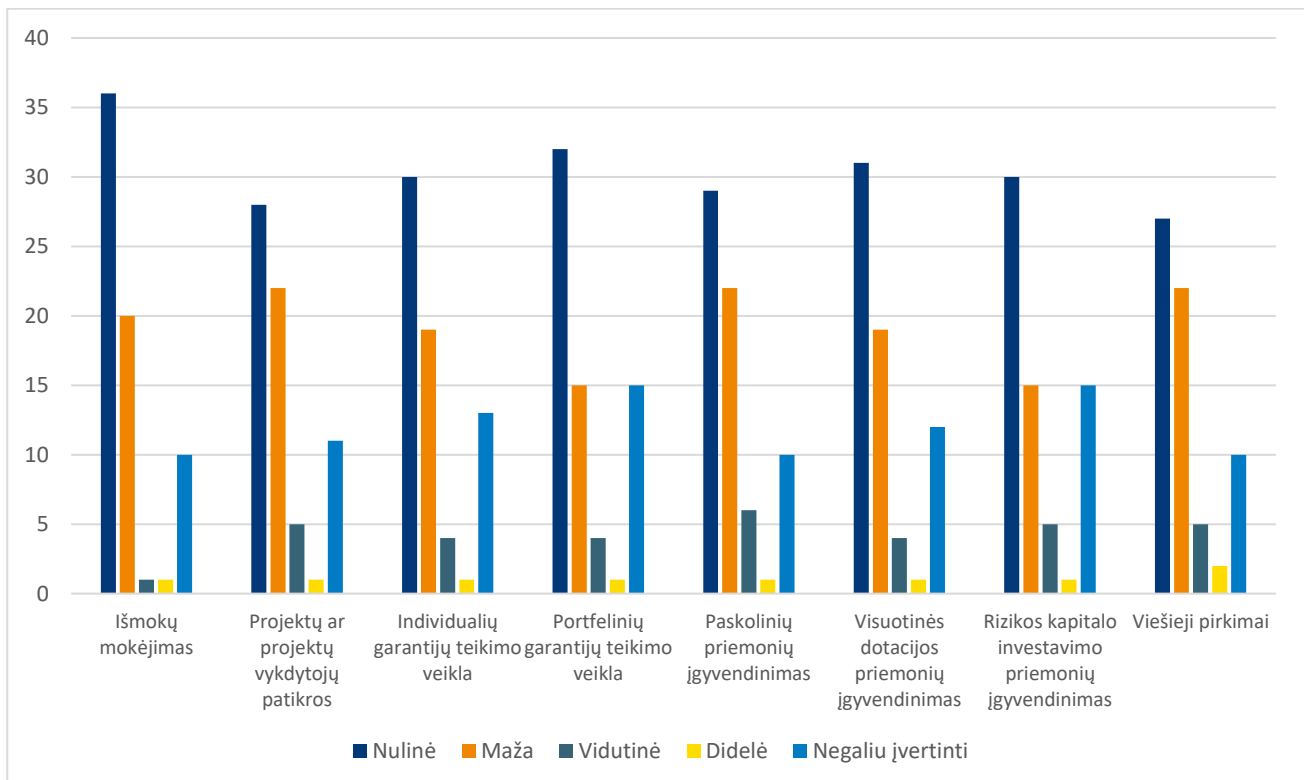
VIDINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

1. Jūsų manymu, kokia yra korupcijos pasireiškimo tikimybė šiose INVEGOS veiklos srityse: išmokų mokėjimas, projektų ar projektų vykdytojų patikros, portfelinių garantijų teikimo veikla?

Išmokų mokėjimo (36 respondentai), portfelinių garantijų teikimo veiklos (32 respondentai) ir visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimo veiklos (31 respondentas), sritis INVEGOS darbuotojai išskyrė kaip skaidriausias, nulinės korupcijos pasireiškimo tikimybės sritis.

Pavienių darbuotojų nuomone, didžiausia tikimybė pasireikšti korupcijai yra viešųjų pirkimų (2 respondentai), projektų ar paskolinių priemonių įgyvendinimo (1 respondentas), projektų vykdytojų patikros (1 respondentas), rizikos kapitalo investavimo priemonių įgyvendinimo (1 respondentas) ir visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimo (1 respondentas), veiklos srityse.

Kaip vidutinės korupcijos pasireiškimo tikimybės INVEGOS veiklos sritis pavieniai darbuotojai išskyrė viešųjų pirkimų (5 respondentai), projektų ar paskolinių priemonių įgyvendinimo (6 respondentai), projektų vykdytojų patikrų (5 respondentai), rizikos kapitalo investavimo priemonių įgyvendinimo (5 respondentai) ir visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimo (5 respondentai) sritis.

1.1. Nurodykite, jei manote, kad yra kitų veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

Nei vienas darbuotojas kitų veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas, nenurodė.

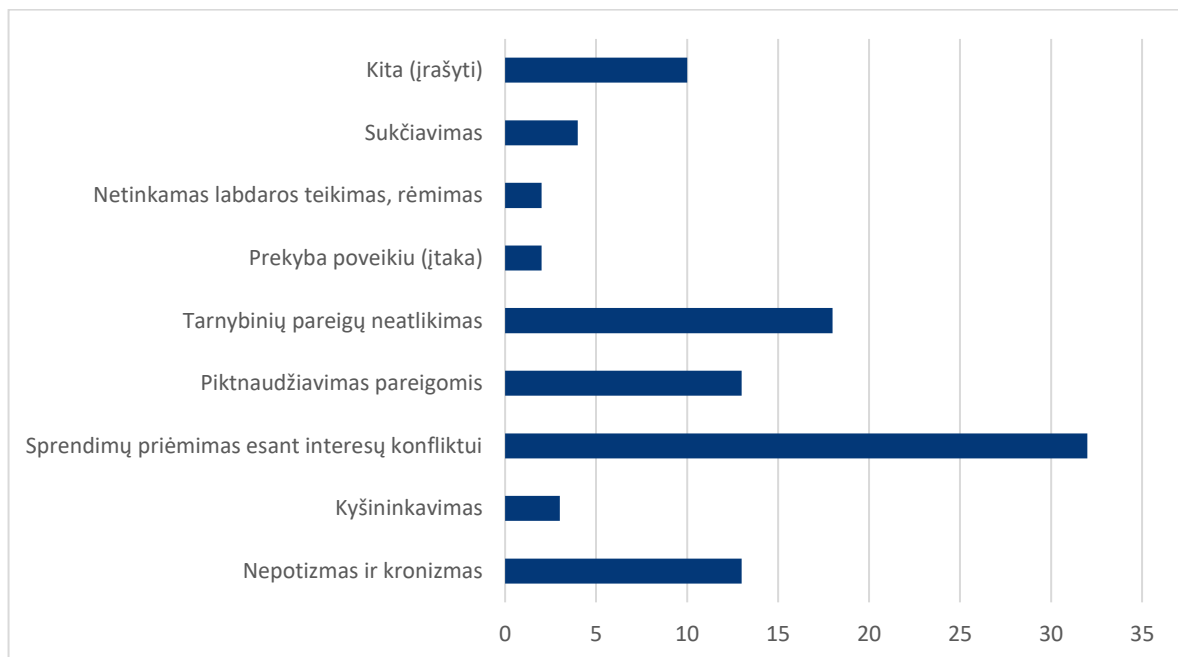
1.2. Nurodykite, kodėl manote, kad kažkurioje INVEGOS veiklos srityje yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Vienas darbuotojas nurodė, kad negali įvardinti konkrečios srities ir nežino ar tokia sritis, kur korupcijos pasireiškimo tikimybę reiktų vertinti kaip didelę, yra, bet šią tikimybę, jo manymu, didina nauji darbuotojai ir esamų darbuotojų kaita. Tuo tarpu kito darbuotojo nuomone, rizika valdoma maksimaliai, tačiau visada išlieka susitarimo tikimybė.

2. Pažymėkite korupcijos apraišką(-as), kuri(-ios), jūsų manymu, turi didžiausią tikimybę pasireikšti INVEGOJE:

32 darbuotojų nuomone, didžiausia tikimybę pasireikšti INVEGOJE turi sprendimų priėmimas esant interesų konfliktui.

Taip pat 18 darbuotojų mano, jog tarnybinių pareigų neatlikimas, o po 13 darbuotojų mano, kad piktnaudžiavimas pareigomis bei nepotizmas ir kronizmas turi didžiausią tikimybę pasireikšti INVEGOJE.

3. Ar, jūsų manymu, INVEGOS dovanų davimo, gavimo tvarka yra tinkama?

Iš 66 apklausoje dalyvavusių darbuotojų 2 darbuotojai nurodė, kad INVEGOS dovanų davimo, gavimo tvarka yra netinkama ir jų nuomone įmonėje turėtų būti taikoma nulinė dovanų politika, o kitiems esama tvarka yra tinkama.

4. Ar jums teko girdėti apie atvejus, kad INVEGOS darbuotojams būtų siūloma papildomai atsilyginti dovanomis (bet kokia forma)?

Dauguma INVEGOS darbuotojų (97 proc.) apie atvejus, kai buvo papildomai atsilyginta, negirdėjo. Tačiau 2 apklaustieji nurodė, jog jiems teko girdėti apie atvejus, kai INVEGOS darbuotojams buvo siūloma atsilyginti dovanomis, tačiau darbuotojai dovanų atsisakė ir nepriėmė.

4.1. 1 respondentas nurodė, jog viena įmonė siūlė atsilyginti dovanomis, tačiau kokiomis, nežino, nes darbuotojas dovanų atsisakė ir nepriėmė. Taip pat vienas darbuotojas nurodė, jog tokia situacija vyko per paskutinius 3 metus ir vienas – kad seniau kaip prieš 3 metus.

4.2. Abu 4.1. p. nurodyti respondentai apie vykusias situacijas nepranešė.

4.3. Vienas darbuotojas nepranešė apie vykusias situacijas, nes manė, kad apie tai yra sunku pranešti ir tam reikia laiko. Tuo tarpu kito darbuotojo nuomone, „<...> tai nebuvo nei korupcija, nei dar kažkas neigiamo, todėl pasikalbėjome viduje, aptarėme, o pranešti nebuvo kam ir apie ką <...>“.

5. Ar jums asmeniškai buvo siūloma atsilyginti dovanomis (bet kokia forma)?

2021 metais 97 proc. respondentų, (2020 metais 98 proc.), nurodė, kad jiems asmeniškai nebuvo siūloma atsilyginti dovanomis. Tačiau du darbuotojai (sudaro 3 proc.), pažymėjo, jog tokį pasiūlymą buvo gavę, tačiau dovanos atsisakė ir nepriėmė.

5.1. 1 darbuotojas nurodė, kad tokia situacija vyko per paskutinius 12 mėnesių, o kitas – kad per paskutinius 3 metus.

5.2. 1 darbuotojas nurodė, kad apie šį atvejį pranešė, o 1 darbuotojas niekam nepranešė.

5.3. Darbuotojas nurodęs, kad apie šį atvejį pranešė tiesioginiam vadovui mano, jog situacija buvo suvaldyta.

5.4. Darbuotojas, kuris apie šį atvejį nepranešė, savo sprendimą motyvavo tuo, kad pranešti yra sunku ir tam reikia laiko.

6. Ar jums teko girdėti apie nepotizmo ar kronizmo atvejus INVEGOJE (savo draugų, pažįstamų, šeimos narių, giminaičių bei kitų artimų asmenų įdarbinimą, privilegijų skyrimą bei tretiesiems asmenims daromą poveikį, su tikslu padėti artimajam, naudojantis savo einamomis pareigomis, vardu ir galia)?

Visi respondentai (2020 m. – 98 proc. respondentų), tokių atvejų negirdėjo.

7. Jūsų nuomone, ar kyšio davimas INVEGOS darbuotojui (-ams) padėtų INVEGOS klientui greičiau spręsti problemas: pagreitintų sprendimo parengimą, jo svarstymą ir priėmimą, ar galėtų turėti įtakos pačiam sprendimui?

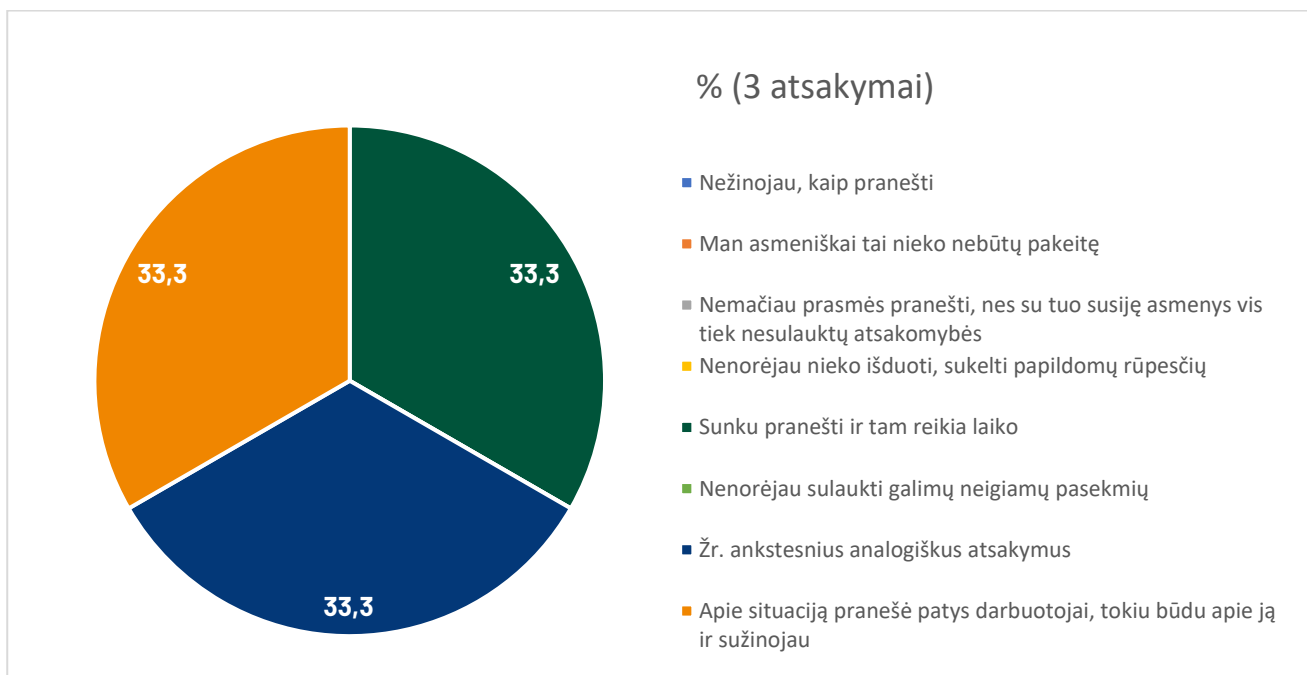
2021 metais 93,9 proc. apklaustųjų (62 darbuotojai), nurodė, kad kyšio davimas nepagreitintų klientų problemų sprendimo, (tuo tarpu 2020 m. visi atsakiusieji nurodė, kad kyšio davimas nepagreitintų problemų sprendimo).

8. Ar jums teko girdėti apie atvejį, kai INVEGOS darbuotojui buvo siūlomas kyšis?

2021 metais 3 darbuotojai, (sudaro 4,5 proc.), (2020 m. – 2 proc.), nurodė, kad girdėjo apie tokį atvejį, tačiau darbuotojas kyšio nepriėmė.

8.1. 3 INVEGOS darbuotojai nurodė, kad tokia situacija paskutinį kartą vyko per paskutinius 3 metus ir jie apie šį atvejį nepranešė.

8.2. 1 darbuotojas nurodė, kad apie atvejį, kai INVEGOS darbuotojui buvo siūlomas kyšis nepranešė, nes apie situaciją pranešė patys siūlymą gavę darbuotojai, tokiu būdu jis apie tai ir sužinojo. Taip pat 1 darbuotojas nurodė, kad apie tai, kad INVEGOS darbuotojui buvo siūlomas kyšis nepranešė, nes sunku pranešti ir tam reikia laiko, o 1 respondentas nurodė, kad nepranešimo priežastis pažymėjo ankstesniuose atsakymuose.

9. Ar jums asmeniškai (atvirai ar užuominomis) buvo siūlomas kyšis vykdant Jūsų tiesiogines funkcijas?

2021 m. 98,5 proc. respondentų (2020 m. – 100 proc.) nurodė, jog jiems asmeniškai nebuvo siūlomas kyšis vykdant jų tiesiogines funkcijas, tačiau 1 darbuotojas nurodė, kad buvo, tačiau kyšio nepriėmė.

9.1. 1 darbuotojas nurodė, kad ši situacija vyko per paskutinius 3 metus, tačiau apie šį atvejį jis nepranešė, nes, jo nuomone, pranešti yra sunku ir tam reikia laiko.

10. Ar jums teko girdėti apie atvejį, kai nebuvo nusišalinta nuo sprendimo priėmimo esant interesų konfliktui?

2021 m. du respondentai (sudaro 3 proc.), (2020 m. – 1 respondentas), nurodė, kad girdėjo apie tokį atvejį.

10.1. 1 darbuotojas nurodė, jog tai vyko per paskutinius 12 mėnesių, tačiau apie tai jis nepranešė, nes „<...> ši situacija buvo iškomunikuota visiems darbuotojams, tad girdėjo apie ją jau „post factum“, kaip ir visi darbuotojai <...>“. Nurodė klausti Irenos – ji papasakos. Darbuotojo teigimu, šis atvejis visiems yra žinomas. Taip pat vienas darbuotojas nurodė, jog girdėjo apie atvejį, kai nebuvo nusišalinta nuo interesų konflikto, bet tuo metu jis dar nedirbo INVEGOJE.

11. Ar jums teko girdėti apie situaciją, kai INVEGOJE buvo piktnaudžiuojama pareigomis (INVEGOS turto naudojimas asmeniniais tikslais, partnerių/tiekėjų parinkimas siekiant sau naudos, savo įgaliojimų viršijimas ir kt.)?

2021 m. vienam darbuotojui teko girdėti apie tokį atvejį. Jis nurodė, kad INVEGOJE buvo toks darbuotojas ir šiai dienai jis atleistas, smulkiau situacijos nežino. Bet tikėtina, kad tai buvo per paskutinius 3 metus. Apie šį atvejį darbuotojas nepranešė, nes pats asmeniškai su tuo nesusidūrė. 2020 m. nei vienam darbuotojui neteko girdėti apie tokį atvejį.

12. Ar jums teko girdėti apie prekybą poveikiu (įtaka) INVEGOJE (neteisėtus veiksmus pasinaudojant savo pareigomis, įgaliojimais ar įtaka, siekiant paveikti įstaigą, organizaciją, valstybės tarnautoją ir pan., kad šie teisėtai ar neteisėtai veiktų ar neveiktų vykdydami savo įgaliojimus)?

Vienam INVEGOS darbuotojui teko girdėti apie prekybą poveikiu (įtaka) INVEGOJE.

13. Ar jums teko patirti spaudimą iš vadovų ar kolegų priimti sprendimą ne tokį, koks būtų reikalingas pagal bendrą galiojančią tvarką, o pagal „nurodymus“?

Nei vienas respondentas su tokia situacija nesusidūrė.

14. Ar, jūsų nuomone, INVEGA skaidriai teikia labdarą ir realizuoja veikloje nebenaudojamą turtą?

Visų anketą pildžiusių darbuotojų nuomone INVEGA skaidriai teikia labdarą ir realizuoja veikloje nebenaudojamą turtą.

15. Ar jums teko girdėti apie tarnybinių pareigų neatlikimą INVEGOJE, dėl kurio valstybė, Europos Sąjunga, tarptautinė viešoji organizacija, juridinis ar fizinis asmuo patyrė didelės žalos?

Nei vienam iš apklausoje dalyvavusių darbuotojų neteko girdėti apie tokį atvejį.

16. Ar jums teko girdėti apie sukčiavimo atvejus INVEGOJE?

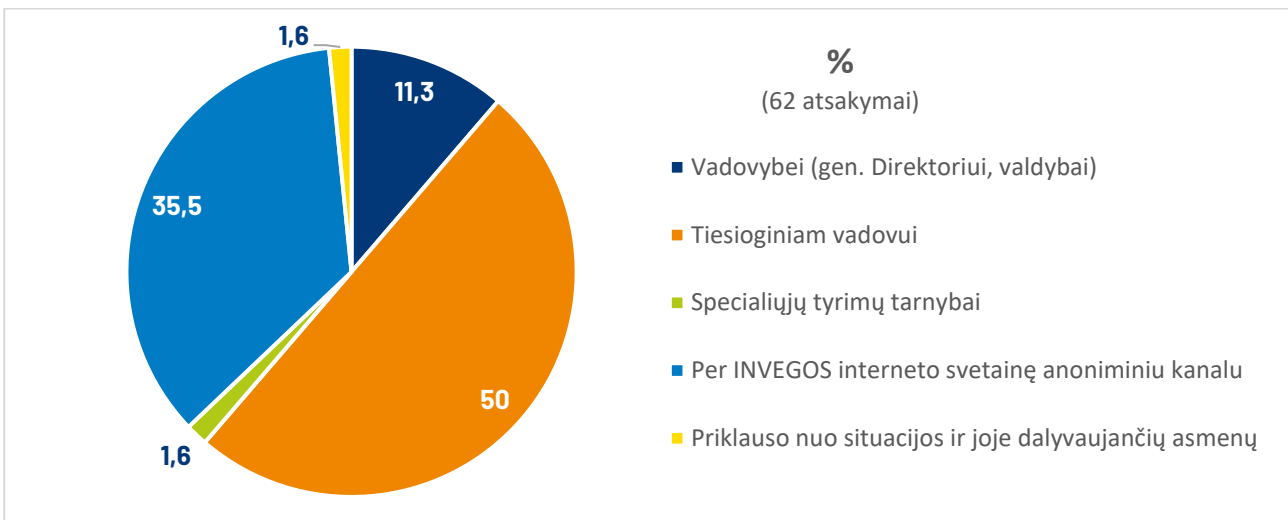
Vienam iš apklausoje dalyvavusių darbuotojų girdėjo apie sukčiavimo atvejį INVEGOJE.

16. 1. Apie sukčiavimo atvejį INVEGOJE pranešęs darbuotojas nurodė, kad situacija vyko per paskutinius 12 mėnesių, apie ją jis pranešė savo tiesioginiam vadovui ir jo nuomone, situacija buvo suvaldyta.

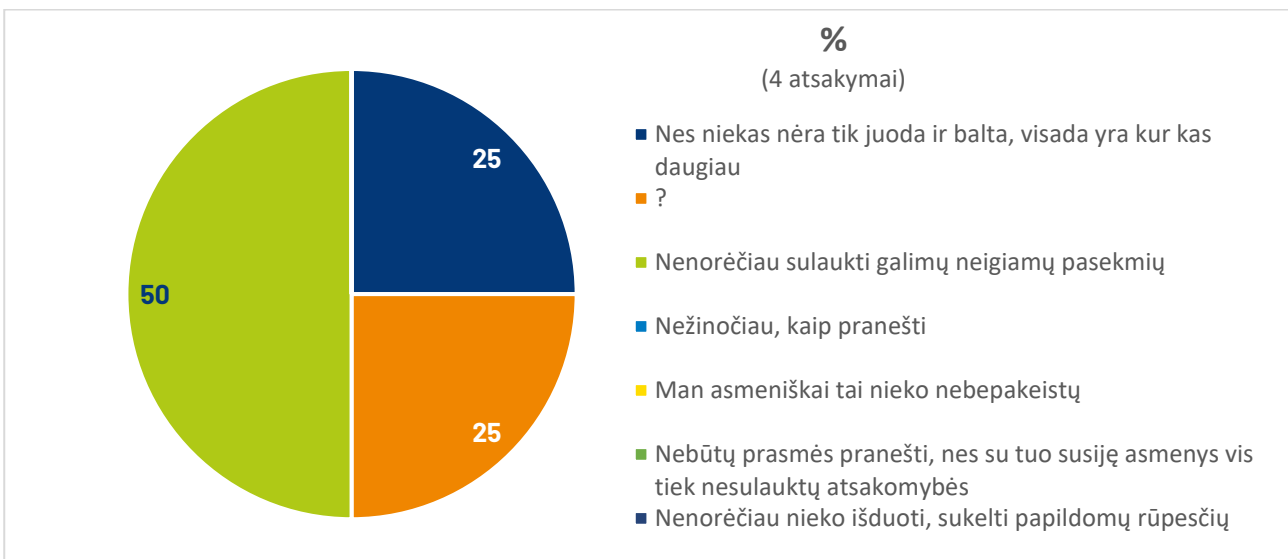
17. Ar jūs asmeniškai praneštumėte apie Jums žinomą korupcijos atvejį?

2021 m. 93,9 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų teigė, jog praneštų apie žinomą korupcijos atvejį, tačiau 6,1 proc. į šį klausimą atsakė neigiamai. 2020 m. 94,1 proc. apklaustųjų šiuo klausimu pasisakė teigiamai.

17.1. Daugiausiai atsakiusiųjų nurodė, kad apie korupcijos atvejį praneštų savo tiesioginiam vadovui ir per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu.

17.2. 2 darbuotojai, kurie nurodė, jog nepraneštų apie žinomą korupcijos atvejį, savo sprendimą motyvavo tuo, kad nenorėtų sulaukti galimų neigiamų pasekmių arba kad „<...> niekas nėra tik juoda ir balta, visada yra kur kas daugiau <...>“.

18. Ar, jūsų nuomone, INVEGOJE taikomos pakankamos kovos su korupcija priemonės?

Vienas darbuotojas nurodė, kad INVEGOJE taikomos kovos su korupcija priemonės yra nepakankamos, jo nuomone trūksta antikorporcinio švietimo mokymų.

IŠORINĖS IR VIDINĖS APKLAUSOS IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Apibendrinant abiejų apklausų rezultatus galima teigti, kad galimos korupcijos apraiškų tikimybės INVEGOJE lygis – žemas:

- didžiąjai daugumai respondentų neteko susidurti su korupcijos atvejais INVEGOJE;
- didžioji dauguma apklausoje dalyvavusiųjų teigia, kad jiems neteko girdėti apie galimas korupcijos apraiškas INVEGOJE;
- pagrindinę nepranešimo apie korupcijos atvejus priežastį respondentai nurodė, kad tam reikia laiko, taip pat kai kurių respondentų nuomone, pranešimas asmeniškai nieko nepakeistų;
- daugiausiai INVEGOS klientų apie korupcijos atvejus praneštų STT, per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu ir INVEGOS darbuotojams. Tuo tarpu INVEGOS darbuotojai apie korupcijos atvejus praneštų savo tiesioginiam vadovui ar per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu.

Išorinė apklausa

2021 metais išorinėje apklausoje dalyvavo ženkliai daugiau respondentų nei 2020 metais, (1049 /344).

Išvados išnagrinėjus respondentų atsakymus:

1. Daugiausiai respondentų su INVEGA susidūrė paskolų (446 respondentai), dotacijų (277 respondentai) ir garantijų (230 respondentų), teikimo klausimais.
2. 2021 metais 92,1 proc. (2020 metais - 88,1 proc.) respondentų nurodė, jog INVEGOJE nėra tikėtina reali korupcijos pasireiškimo tikimybė, taip pat nurodė nesusidūrę su korupcijos apraiškomis INVEGOJE.
3. Respondentai, kurie nurodė, kad jiems teko girdėti ar asmeniškai susidurti su korupcijos apraiškomis INVEGOJE, kai kurie iš jų pateikė komentarus, situacijos aprašymus atviruose atsakymuose:

- vieno respondento teigimu, jis siūlė INVEGOS darbuotojui atsilyginti pinigais ir darbuotojas siūlymą priėmė. Tačiau galutinai įsitikinti, ar aprašyta situacija vyko, nepakanka duomenų, nes respondento anketoje pateikti teiginiai prieštarauja vienas kitam ir kelia abejonių įvykių tikrumu. Pavyzdžiui, nors anketoje yra nurodyta, kad respondentas su INVEGA susidūrė garantijų teikimo, garantijų išmokų mokėjimo, paskolų ir viešųjų pirkimų klausimais, pažymėtina, kad garantijas INVEGA teikia ne asmenims, o finansų įstaigoms. Be kita ko, nors respondentas, atsakydamas į anketos 7 kl. nurodė, kad nežino, kur reikia kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį, o pildydamas 8 kl. nurodė, jog apie jam žinomą korupcijos atvejį praneštų per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu, respondentas nepasinaudojo galimybe, atsakydamas į kitus anketos klausimus, detaliau aprašyti vykusią situaciją, taip pat – pranešti apie atvejį anoniminiu kanalu, nors aktyvi nuoroda į svetainę (anoniminį pranešimų kanalą) buvo pateikta pildomoje anketoje, taip pat buvo nurodytas ir telefono

numeris, kuriuo galima pranešti apie žinomą korupcijos atvejį. Kadangi respondento atsakymai nesuteikia jokios objektyvios ar tolimesnei situacijos analizei reikalingos informacijos, papildomas tyrimas neatliekamas.

- Vienas respondentas, nurodė tam tikrą situaciją, kurioje jam teko dalyvauti, ir, kuri, jo nuomone, išsprendė neteisingai. Kadangi respondentas pateikė įmonių pavadinimus, priemonę, kurioje situacija vyko, todėl jo pateikta informacija buvo perduota INVEGOS Kokybės kontrolės skyriaus darbuotojui galimam neatitikimui iširti.

- Respondento nurodyta informacija, kad „<...> viešieji pirkimai korumpuoti. Čia klasika. Bet pvz. dabar noriu gauti paskolą su INVEGOS garantija ir VISOS unijos atkalbinėja, tarsi ten tik su kyšiu galima kažką gauti. <...>“. Iš pateikto respondento atsakymo galima spręsti, kad kredito unijų darbuotojams nepakanka žinių apie Verslumo skatinimo paskolų ir individualių garantijų teikimo sąlygas ir reikalavimus bei jų vykdymą.

- Įvertinus kitų respondentų anketose nurodytą informaciją manytina, kad situacijos negali būti vertinamos kaip korupcijos apraiškos, o galimai išreikštas nepasitenkinimas priimtu sprendimu, jo priėmimo operatyvumu ar nepakankamu priimto sprendimo išaiškinimu.

4. Respondentų nuomone, korupcijos apraiškos, kurios turi didžiausią tikimybę pasireikšti INVEGOJE yra netinkamas labdaros teikimas, rėmimas, sprendimų priėmimas esant interesų konfliktui ir piktnaudžiavimas pareigomis. Tačiau svarbu paminėti, kad INVEGA labdaros ir paramos neteikia, todėl galima teigti, jog respondentai su INVEGOS vykdoma veikla yra susipažinę nepakankamai.

5. Virš 80 proc. respondentų praneštų apie korupcijos atvejį, jei toks pasitaikytų, tačiau virš 55 proc. atsakiusių nežino, kur kreiptis norint pranešti apie korupciją INVEGOJE. Tai leidžia teigti, kad klientų informavimas apie tai, kur kreiptis, norint pranešti apie korupciją įmonėje, yra nepakankamas.

6. Daugiausiai respondentų apie jiems žinomą korupcijos atvejį praneštų STT ir per INVEGOS interneto svetainę anoniminiu kanalu.

Vidinė apklausa

2021 metais vidinėje apklausoje dalyvavo daugiau darbuotojų nei 2020 metais (69 proc. > 58 proc.). Pažymėtina, kad daugiausia darbuotojų apklausoje pažymėjo išmokų mokėjimo (36 respondentai), portfelinį garantijų teikimo veiklos (32 respondentai) ir visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimo veiklos (31 respondentas), kaip nulinės korupcijos pasireiškimo tikimybės sritis.

Išvados išnagrinėjus darbuotojų atsakymus:

1. Didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė pagal korupcijos formas, darbuotojų nuomone, yra:

- *sprendimų priėmimas esant interesų konfliktui.* Tačiau tik 2 INVEGOS darbuotojai nurodė, kad yra girdėję apie atvejį, kai nebuvo nusišalinta nuo sprendimo priėmimo esant interesų konfliktui.

- *Piktnaudžiavimas pareigomis.* Tačiau tik vienam INVEGOS darbuotojui yra tekę girdėti apie tokį atvejį. Apie tai darbuotojas nepranešė, nes pats asmeniškai su tuo nesusidūrė.

- *Nepotizmas bei kronizmas*. Tačiau visi apklausoje dalyvavę darbuotojai nurodė, kad nėra girdėję apie nepotizmo ir kronizmo atvejus INVEGOJE.

- *Tarnybinių pareigų neatlikimas*. Tačiau visi apklausoje dalyvavę darbuotojai nurodė, kad negirdėjo apie tokį atvejį INVEGOJE.

2. Absoliuti dauguma INVEGOS darbuotojų nurodė, kad jiems asmeniškai nebuvo siūloma atsilyginti dovanomis. Nors du darbuotojai (iš 66), pažymėjo, jog tokį pasiūlymą buvo gavę, tačiau dovanos atsisakė ir nepriėmė. Taip pat svarbu paminėti, kad 2 apklausoje dalyvavusių INVEGOS darbuotojų nuomone, INVEGOS dovanų davimo, gavimo tvarka yra netinkama ir turėtų būti taikoma nulinė dovanų politika.

3. Absoliučiai daugumai apklausoje dalyvavusių darbuotojų neteko girdėti apie sukčiavimo atvejus INVEGOJE, (tik vienas darbuotojas nurodė, kad apie girdėjo apie tokį atvejį, tačiau apie tai jis pranešė savo tiesioginiam vadovui ir jo nuomone, situacija buvo suvaldyta).

4. Absoliuti dauguma apklausoje dalyvavusių INVEGOS darbuotojų nurodė, kad jiems asmeniškai (atvirai ar užuominomis) nebuvo siūlomas kyšis vykdant tiesiogines funkcijas.

5. Nei vienam INVEGOS darbuotojui neteko patirti spaudimo iš vadovų ar kolegų priimti sprendimą ne tokį, koks būtų reikalingas pagal bendrą galiojančią tvarką, o pagal „nurodymus“.

6. 93,9 proc. darbuotojų teigė, jog praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį. 2020 metais rezultatas buvo labai panašus - 94,1 proc.

7. Daugiausiai darbuotojų apie korupcijos atvejį praneštų savo tiesioginiam vadovui ar per INVEGOS svetainę anoniminiu kanalu.

8. Vienas apklausoje dalyvavęs darbuotojas mano, kad INVEGOJE taikomos kovos su korupcija priemonės yra nepakankamos ir siūlo INVEGAI aktyviau organizuoti antikorpucinio švietimo mokymus.

Rekomendacijos ir siūlymai

1. Tiesiogiai su partneriais ir klientais bendraujantiems darbuotojams demonstruoti visišką nepakantumą korupcijai, pavyzdžiui, nuolat verslo partnerius informuoti apie INVEGOS vykdomą veiklą bei įsipareigojimus laikytis skaidraus verslo standartų, taip pat tokio pobūdžio informaciją skelbti INVEGOS patalpose, įmonės interneto svetainėje ir pan.

2. Stiprinti informacijos sklaidą (pateikimą) apie galimybes (būdus) pranešti apie galimus korupcijos apraiškų atvejus INVEGOJE, užtikrinant jos lengvesnį pasiekiamumą, (pavyzdžiui šią informaciją skelbti INVEGOS interneto svetainės tituliniam puslapyje ir/arba prie įmonės kontaktų).

3. Siekiant didinti verslą pradedančių smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų pasitikėjimą INVEGA (žr. 3.2 kl. 5 psl.), siūloma aktyviau organizuoti mokymus kredito unijų darbuotojams apie Verslumo skatinimo paskolų ir individualių garantijų teikimo sąlygas ir reikalavimus bei jų vykdymą. Ugdant kredito unijų darbuotojų

kompetenciją smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams bus teikiama išsamesnė ir tikrovę atitinkanti informacija apie Verslumo skatinimo paskolas ir individualias garantijas.

4. Tam, kad būtų išvengta situacijų, kai klientai ilgai laukia ar nesulaukia atsakymo į užklausą ar neteisingai interpretuoja INVEGOS darbuotojų pateiktą informaciją, (žr. 3.2 kl. 5 psl.), skirti dar didesnę dėmesį aiškinant priimto finansavimo sprendimo aplinkybes bei pagrindus.

5. INVEGOS darbuotojams reguliariai priminti apie etikos standartų laikymąsi, akcentuojant ir paaiškinant Etikos kodekso, nepriekaištingos reputacijos bei interesų deklaravimo reikalavimų vykdymo svarbą, taip pat skatinti laikytis nulinės tolerancijos galimiems korupcinio ir (ar) sukčiavimo pobūdžio atvejams.

6. Stiprinti INVEGOS darbuotojų žinias profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityse, sudarant metinį antikorpucinio švietimo planą ir periodiškai rengiant antikorpucinio švietimo ir interesų konfliktų valdymo mokymus/pristatymus.

7. Reglamentuoti dovanų priėmimo, teikimo ir jų registravimo procedūras, kaip tai numatyta Antikorpucinėje politikoje, patvirtintoje INVEGOS valdybos 2021 m. gruodžio 16 d. (posėdžio protokolo Nr. 049).

8. Periodiškai analizuoti INVEGOS vykdomos antikorpucinės veiklos efektyvumą, vertinant darbuotojų atsparumo korupcijai lygį, vadovaujantis LR Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatomis.

9. Kadangi pavienių klientų pateiktų teiginių dėl korupcijos apraiškų INVEGOJE nėra galimybės išnagrinėti kaip korupcinio pobūdžio situacijų, siūloma šiuos duomenis naudoti vertinant INVEGOS darbuotojų atsparumo korupcijai lygį bei atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą įmonės veiklos srityse.

Su šio vertinimo rezultatais supažindinami visi INVEGOS darbuotojai, o darbuotojų bei klientų apklausų dėl korupcijos apraiškų tikimybės INVEGOJE 2021 m. rezultatų įvertinimo pažyma skelbiama INVEGOS tinklapyje, skiltyje „Korupcijos prevencija“.

Rizikų valdymo ir atitikties departamento atitikties specialistė

Aistė Aleknienė

Suderinta:

Rizikų valdymo ir atitikties departamento direktorė

Aistė Stonkienė